

rivnia poetychnoi movy v aspekti linhvokrealohii: suchasnyi stan i perspektyvy [Research of Morphological Level of Poetic Language in the Aspect of Linguocreaology: Current State and Prospects]. In *Challenges and Achievements of European Countries in the Area of Philological Researches*, pp. 198–217). Baltija Publishing. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4899>



ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ВОЄННОЇ ПРОЗИ Г.Л. ОЛДІ

Чорний І.В. (Харків, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-6079-1746>

Творчий дует сучасних харківських письменників-фантастів Дмитра Громова та Олега Ладиженського, які виступають під колективним псевдонімом Генрі Лайон Олді, вже понад 30 років плідно працює на ниві «літератури крилатої мрії». Соавтори на цей час написали й видали майже дев'яносто томів різних за жанровими та художніми особливостями творів, які неодноразово ставали предметом уваги сучасного літературознавства. Художньому доробку Олді присвячена велика кількість наукових статей, кілька дисертаційних досліджень. Збірка «Янгол на ім'я Чуйка», що вийшла 2023 року у львівському видавництві «Левада», поки що не потрапляла до уваги дослідників літератури. Заразом ця книга є дуже важливою, етапною для творчості співавторів.

Збірка «Янгол на ім'я Чуйка», до якої увійшли 1 повість, 9 оповідань і підбірка одноосібних віршів Олега Ладиженського, писалася у 2022 р. вже після початку повномасштабного воєнного вторгнення російських військ до України. Датування після текстів починається з квітня 2022 р. і закінчується лютим 2023 р. Аналізуючи ідейно-тематичний простір цих творів, можна побачити, що Олді різко змінили тональність своєї творчості. Якщо на початку творчого шляху співавтори демонстрували показну аполітичність, на що вказувала тогочасна критика, то поступово їхня авторська позиція ставала все більш чіткою. З початком Революції

Гідності і російської агресії на Півдні і Сході України у 2014 р. у твори Олді приходять нові теми, пов'язані з передчуттям жахливої катастрофи, що яскраво відбилось, наприклад, у книзі «Твердиня душі моєї», написаної у співавторстві з А. Валентиновим. Фантасти пророко передбачали початок жорстокої війни з північним сусідом.

Події кінця лютого 2022 р. стали для Олді, як і для більшості громадян України, несподіванкою і трагедією. Деякий час знадобився на осмислення того, що сталось, і усвідомлення свого місця в суспільстві. Згадки про це можна знайти у деяких текстах збірки «Янгол на ім'я Чуйка»: оповіданнях «Мале коло», «Кассандри», «Дитячий садок». Літературознавці часто вказують на певний автобіографізм творів Олді. Письменники звертаються до певних подій власного життя, змальовують своїх кривих і друзів, роблячи їх персонажами повістей, романів і оповідань, звичайно ж, піддаючи все це художній обробці. Так і в героях названих вище оповідань можна впізнати самих співавторів, оскільки згадуються події, відомі з нещодавно опублікованих воєнних мемуарів Олега й Дмитра, із записів на сторінках їхніх акаунтів у соціальних мережах. Олді відверті з читачем, вони не приховують свого відчаю, сумнівів, важких роздумів, які нарешті закінчуються правильним з погляду справжнього громадянина України вибором. Вибором шляху, йдучи яким творча людина може бути корисною своїй Батьківщині.

Змальовуючи душевні переживання героїв і персонажів, ставлячи їх у складні ситуації, пов'язані з необхідністю зробити єдино правильний вибір, Олді практично в кожному творі збірки використовують прийом, знайомий ще з давньогрецької трагедії, – катарсис. Співавтори створили чимало романів і повістей з античної тематики і впевнено почувають себе у царині художніх прийомів давньогрецької літератури. Герої оповідань і повісті зі збірки «Янгол на ім'я Чуйка» проходять скрізь нелюдські муки і переживають душевне потрясіння, після якого настає очищення (прощення, покута, розуміння своєї місії тощо).

Втілюючи свої творчі задуми, Олді використовують різноманітні жанрові форми, в яких співавтори почувають себе досить впевнено. Це і типова для української фантастики химерна проза («Кутний»), і горор («Поповнення»), і

технофентезі («Ті, що йдуть за мною»), і міфологічна проза («Янгол на ім'я Чуйка»), і кіберпанк («Я чекатиму»). Також використовується співавторами і традиційний для них інтертекст – посилання на відомі твори попередників (Рея Бредбері, Стівена Кінга тощо).



АНТИГУМАННИЙ ХАРАКТЕР РОСІЙСЬКОЇ КЛАСИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ

Штейнбук Ф.М. (Братислава, Словаччина)

<https://orcid.org/0000-0002-4852-815X>

Пропонована доповідь інспірована гіпотезою, відповідно до якої гуманістичний характер класичної російської літератури ХІХ століття викликає щонайменше величезні сумніви та неабиякий скепсис.

Натомість, на відміну від антиімперської критики цієї літератури, яку свого часу запропонувала американська дослідниця Ева Томпсон у своїй монографії «Трубадури імперії. Російська література і колоніалізм» (див. Thompson, 2000), йдеться про антигуманістичний характер на рівні власне образів, основних конфліктів та художніх змістів, які з цих конфліктів впливають у таких репрезентаційних творах обраного для аналізу дискурсу, як романи О. Пушкіна «Євгеній Онегін», М. Лермонтова «Герой нашого часу», І. Тургенева «Батьки і діти», Ф. Достоевського «Злочин і кара» і Л. Толстого «Анна Кареніна».

Отже, мета дослідження полягала у тому, аби на основі герменевтичного та порівняльно-типологічного методу виокремити з цих текстів той естетичний «субстрат», який детермінує рецептивний результат, прямо протилежний від очікуваного, бажаного та належного.

В результаті гіпотезу дослідження було підтверджено, а також було зроблено обґрунтований висновок про те, що еволюція антигуманного дискурсу у класичній російській літературі ХІХ сторіччя досягає свого логічного завершення в романі Толстого «Анна Кареніна», в якому остаточно кристалізуються столітні зусилля,